

Ärende: VN/18780/2023-LVM-180

Begäran om utlåtande om utkastet till en riksomfattande trafiksystemplan och om miljörapporten (miljöbedömning enligt SMB-lagen)

Lausunnonantajan lausunto

Motsvarar de strategiska riktlinjerna (inklusive regionala prioriteringar) behoven att utveckla det riksomfattande trafiksystemet?

-

Vad anser ni om åtgärderna i utkastet till plan?

Studier visar att flygtrafiken har en betydande inverkan på den regionala ekonomin och förverkligandet av investeringar. En omfattande utredning från hösten 2024, som omfattade 13 flygplatser, visar att en fjärdedel av omsättningen inom deras influensområde är beroende av flygtrafiken. Flygtrafikens ekonomiska påverkan är till 98 procent katalytisk, vilket innebär att den är djupt integrerad i näringslivets och samhällets ekosystem genom att skapa arbetstillfällen, möjliggöra tillväxt och generera skatteintäkter.

Inom influensområdet för Karleby-Jakobstads flygplats finns många nationellt betydelsefulla exportföretag. Under första halvåret 2024 ökade värdet av Finlands varuexport mest i Mellersta Österbotten, och regionens företag stod för 5,4 procent av Finlands totala export. Inom exportindustrin har exempelvis regionens båtindustri varit en betydande internationell aktör i årtionden.

Bland de ledande aktörerna finns också Kokkola Industrial Park, med en omsättning på 2,7 miljarder euro, som är Nordeuropas största centrum för kemi- och metallförädling och sysselsätter direkt cirka 2 400 personer. Dessutom finns Alholmen Industrial Park i Jakobstad, där företagen har en sammanlagd omsättning på över 1,3 miljarder euro och en exportandel på nästan 80 procent.

Utöver detta finns i regionen ett stort antal mindre och medelstora företag som sysselsätter tusentals personer direkt och indirekt och som också är starkt exportorienterade och verkar på en

global marknad. Exempelvis Rani Plast, Nautor, Amada Automation Europe, Mirka, Baltic Yachts och många flera. För de här företagen är flygförbindelserna av avgörande betydelse för försäljning, kundkontakter och service och eftermarknad. Företagen är beroende av fungerande flygförbindelser och tidtabeller.

Industrins tillväxtutsikter i influensområdet för Karleby-Jakobstads flygplats är exceptionellt betydande i ett finländskt perspektiv. I Kokkola Industrial Park och dess närområde planeras investeringar värda flera miljarder euro, särskilt inom grön omställning. Ett aktuellt exempel är en plan som offentliggjordes i december 2024 om att bygga en fabrik för lågkoldioxidaluminium i Karleby och Kronoby, vilket skulle skapa 1 500 arbetstillfällen.

Exportindustrins påverkan syns också i kundundersökningarna för Karleby-Jakobstads flygplats. Hela sju av tio passagerare som flyger från Karleby-Jakobstad till Helsingfors fortsätter sin resa med Finnair utomlands. En studie från Österbottens handelskammare visar att varje tur- och returresa från Karleby-Jakobstad genererar i genomsnitt 60 000 euro till den regionala ekonomin. Vid bedömningen av flygplatsnätverket bör därför näringslivets behov och de samhällsekonomiska fördelarna med regional flygtrafik beaktas.

Förutom exportindustrin fyller Karleby-Jakobstads flygplats även andra viktiga funktioner, såsom försörjningsberedskap. I Karleby, vid Vattaja i Lochteå, finns Försvarens skjut- och övningsområde, där flygplatsen används för tankning och underhåll av flygplan under brandövervakningsflygningar. Charterflyg från Karleby-Jakobstad genomförs cirka 100 gånger per år, och flygplatsen används även för brådskande organtransporter och sjuktransporter. Semesterflyg från landsbygdsflygplatser främjar hållbar turism genom att minimera transportsträckor mellan hem och flygplats.

Eftersom Karleby-Jakobstads flygplats är avgörande för regionen på flera sätt och flygtrafiken har en betydande inverkan på den regionala ekonomin, måste en långsiktig framtid för flygtrafiken säkerställas. Statlig infrastruktur bör inte överföras till kommuner och andra aktörer för finansiering. Dessutom är en restid på tre timmar från Helsingfors en nödvändig förutsättning för regionens näringslivs konkurrenskraft, och flygtrafiken är det enda alternativet för att uppnå detta.

Det är också av yttersta vikt att skrivningen i Petteri Orpos regeringsprogram om att bevara flygplatsnätverket i sin nuvarande form förblir oförändrad i uppdateringen av Trafik 12-planen. Därför bör det avsnitt i utkastet till Trafik 12 tas bort

"Staten (kommunikationsministeriet) definierar i samarbete med flyg-platsoperatörerna de nationellt strategiska flygplatserna utifrån en fastställd kriterielista och bildar utifrån dessa ett nytt flygplatsnätverk"

Vi föreslår också att följande skrivning i det nuvarande regeringsprogrammet bibehålls:

"Flygförbindelser som är viktiga för försörjningsberedskap, exportindustrin och turismen tryggas vid behov genom upphandlad trafik på de rutter där marknadsbaserad trafik inte uppstår."

Vårt mål är marknadsbaserad flygtrafik, men på grund av den minskade passagerarmängden efter coronapandemin krävs tid för att uppnå detta, och en marknadsbaserad flygtrafik kan inte heller uppstå utan en flygplats och tillhörande infrastruktur.

Avtalet mellan Traficom och Finnair om upphandlad flygtrafik till regionflygplatser löper ut den 28 mars 2026. Avtalet innehåller en option för perioden 29 mars 2026–27 februari 2028. Det är viktigt att denna option utnyttjas med fullständigt statligt stöd för att skapa en tillräcklig grund för marknadsbaserad flygtrafik senast i mars 2028.

Optionsperioden säkerställer att flygplatsen förblir öppen samt att linjetrafiken fortsätter till slutet av vintersäsongen 2028. Den möjliggör också försäljning av flygplatsernas influensområden till internationella flygbolag och researrangörer. För närvarande marknadsför Finavia inte flygplatsen som en del av sitt nätverk, eftersom dess underhållsansvar upphör ett år efter att linjetrafiken avslutats.

Har finansieringen av utkastet till plan riktats rätt inom finansieringsprogrammet?

-

Vad anser ni om konsekvensbedömningen och miljöbedömningen av utkastet till plan (SMB-lagen 8.4.2005/200)?

-

Andra saker?

-

Wärn Carina
Pedersöre kommun - Kommunstyrelsen